

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Praelectionum Theologicarvm
Tomus ...**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Punctum Difficultatis 1. Præmittuntur aliqua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82982)

Si etiam spectetur probatio Minoris ut sonat; dici potest: quoddam reconciliatio, sub præcisa formalitate, ne habeatur Deus averfus, spectet ad virtutem amoris, & amicitie cum Deo; nam non habere aliquem averfum, est, ut jam dixi, inchoata & præsuppositivè amicitia; inchoamenta autem & præsupposita amicitie, ad eandem amicitiam ordinantur, tanquam ad objectum attributionis. Ad eum modum, quo dispositiones ad formam revocantur, vel ad totum.

Addo: Si esse placatum, apprehendatur sub formalitate Dei boni in se; spectabit ad virtutem Charitatis; si apprehendatur, sub formalitate Dei boni nobis; revocabitur ad spem; accedente præcipuè formalitate arduis. Vel, ad maximum, habebit se, sicut aliquid consequens ex possessio sine Pœnitentia; nam præhabita remissione peccati, quam intendit Pœnitentia, consequitur, ut Deus sit placatus, & non averfus. Ad eum modum, quo ex commoda ad habitandum compositione partium, sequitur pulchritudo domus, quæ non est formale objectum Architectonicæ, sed nonnisi sequens ad objectum ejusdem.

INSTABIS. Virtuti, quæ attendit ad Bonum Pacis, tribuuntur omnia, quæ tribuuntur Pœnitentia; plangit enim, & dolet de peccatis, & providet, ne ista pax, malè agendo turbetur. Ergo Pœnitentia attendit ad illam pacem.

RESPONSUM jam, Pœnitentiam, in re attendere ad istam pacem, sed non primò per se; dicereque posset pœnitentia: Ego jam feci satis officio, & inhonestatem peccati quæ talis, expulsi honestate actionis opposita; ut autem Deus sit placatus, vellem hoc, sed non est mei officii, curare id charitas.

DIFFICULTAS III.

Quodnam sit Objectum Formale Pœnitentia?

EXPLICANDA jam venit nostra Sententia, à qua lucem accipient hæcenus dicta. Sit.

Punctum Difficultatis I.

Præmittuntur aliqua.

PRÆMITTO I. Formale Pœnitentia Objectum tradi non posse bene, nisi per prædicatum, importans & respiciens rationem, & formalitatem peccati seu destruendi, seu vitandi.

RATIO est. Tum quia: omnes SS. PP. per ordinem ad peccatum Pœnitentiam definiunt. Suffecerit Divus Gregor. qui hom. 34. in Evang. & lib. 9. Regi: epist. 39. Pœnitentia, inquit, est, peccata præterita plangere, & plangen-

do iterum non committere. Idem supponit Trid. Sess. 14. cap. 1. dum ait Fuit, inquit, quidem Pœnitentia, universis hominibus qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore &c. necessaria. Ubi necessitatem ejus ex ordine ad tollendum peccatum colligit. Tum quia: sublata Pœnitentia, nulla alia virtus est, quæ se peccato quæ tali opponat; imò intantum reliquæ sese opponunt, inquantum saltem latiori modo, participant rationem Pœnitentia.

PRÆMITTO II. Plures esse in peccato formalitates, sed inquantum ad præsens spectat, tres potissimum. 1. Formalitas Offensæ. 2. Injuriæ. 3. Peccati, quæ peccatum est; posse autem has formalitates distingui; ratio est. Tum quia: de facto traduntur distincti illarum, conceptus. Tum quia: etiam in Creatis distinguuntur ista, nam non ex eo, quia alius manet offensus, hoc ipso habet injuriam; & habendo injuriam, jusque prosequendo ut illi satisfiat justitiam, potest tamen hoc ipso non averti, nec irasci. Jam autem ipsa ratio peccati, adhuc est condistincta; quia potest aliquis, aliqua actione non offendi, ut si non curet five fiat illa actio, five non fiat; si item illud ad se non pertineat, vel si non sit invitatus ut fiat; potest item non injuriari illi; & tamen illa actio poterit in se esse defectuosa moraliter. Sic lutulenta facies Domini, non est injuria nec offensam mancipii, & tamen in genere morum, est quid defectuorum. Quod si in Creatis, hæc formalitates sunt condistinctæ, facile colligi potest, quod conceptus unus, secundum rationes communes spectatus, non sit conceptus alius; adeoque quod etiam in peccato hæc formalitates, ratione nostra distinguui possint. Tum quia præsumptio est communis: distincta hæc esse; & cum synonyma non sint, tam diversas appellationes non habuissent, nisi persuasionem communi diversitas inter hæc fuisset agnita.

PRÆMITTO III. Quis sit formandus Conceptus, de dictis tribus formalitatibus?

Et quidem incipiendo à formalitate Injuriæ, ea sic concipi poterit. Injuria est aliquid oppositum justo. Justum autem, apud Aristotelem idem est, quod æquale. Æquale autem est, cujus neutrum extremum minus habet. Porro in Justitia tunc est Æqualitas, quando juri alterius commensatur operatio debita, & quando habens jus non habet minus quam jure debeat. Fit autem Injuria, quando hoc, quod debitum est juri alterius, non solvitur: peccatum itaque intantum erit Injuria, inquantum non satisficit juri Divino, quod habet in nostras operationes; & quando eæ, & tales non solvuntur, quales sunt, Deo debita.

Quod attinet ad formalitatem Offensæ, illa sic explicari potest: Offensa non est nisi per ordinem ad alium, tolle alium, quem offendas; & si alius non offendetur, non erit Offensa actualis; si autem non est offensus, sed poterat offendere

offensa æquivalenter, seu virtualiter. Porro hæc Offensa, quæ est ad aliud, requirit tria: Objectū displicentiæ; Actum displicendi, si sit actualis Offensa; & insuper Titulum Dignitatis exigentis, nè fieret illud Objectum displicentiæ. Et certè solâ displicentiâ, non stat Offensa; potest enim subditum displicere sibi, ut dixi, in actione Domini, nec tamen eâ offendi, dicereque: quid ad me spectat? præter ergo objectum & actum displicentiæ, Offensa importat in eo qui offenditur, titulum indignè ferendi; quodd hoc vel illud, actum fuerit; idque ob interesse, ut vocant, suæ dignitatis; seu suæ personæ. Unde dicitur meritis & dignitatem in offenso, nè actio illa fieret, cui merito & titulo opposuit sese offendens, sua actione.

Quodd denique attinet ad formalitatem peccati, illam per se explicare spectat ad materiam de Actibus humanis & peccatis, nunc supponendo potius, quàm probando: dicitur peccatum in ratione peccati constitui Dissonantia ad naturam Intellectualem. Hoc ipsum ut explicetur.

PRÆMITTO IV. *Nec præcisa formalitate Injurie, nec præcisa formalitate Offense primò essentialiter constituitur peccatum?* Rationem jam innui, quia non ideo aliquid est malum, quia DEUM offendit, sed ideo offendit, quia est malum; quod etiam in simili probatum, ex offensa creata. Item non ideo aliquid est malum, quia ad illud exigendum, quia est malum. Ergo appareat rationem mali primò essentialiter non stare in formalitate Offense, vel Injurie. Cum ratio mali, pro ratione reddi possit Offense & Injurie.

PRÆMITTO V. *Explicationem illius, quod est primò essentialiter constitutum peccati; & dico:* In omnibus illud est primò constitutum alicujus, quod est ultimum resolutorium, omnium aliorum prædicatorum: adeoque principium & radix reliquorum. Et ita risibilitas, non est primò essentialis conceptus hominis; quia resolvitur, in admirativitatem, quæ est radix risibilitatis; bene enim dico: ideo hominem esse risibilem, quia est admirativus. Admirativitas item, non est primò essentialis conceptus hominis, quia resolvitur in rationalitatem radicaliter acceptam; quâ, quia in homine, per ordinem ad nostros conceptus, nihil reperitur prius, quod habeat rationem ultimò differentialis; sit ut illa sit primò essentialis conceptus differentialis; dixi rationalitatem radicaliter sumpta, non haberi prius, quod habeat rationem ultimò differendi. Certè enim sensitivitas, est quid prius rationalitate, sed non in linea ultimò diversificandi. Porro, quia cile dissonum naturæ Intellectuali, est in peccato prima radix reliquorum prædicatorum, & resolutorium illorum; sit, ut illa dissonantia, sit primò differentialis conceptus peccati. Quodd autem prædicta dissonantia, sit prima radix reliquorum prædicato-

rum, & resolutorium ultimum, jam dictum est. Et insuper, breviter ex inde colligitur. Si enim quæras: Cur Deus detestetur peccatum? respondetur: quia illo offenditur & læditur. Si quæras: Cur illo offenditur, & læditur? Respondetur: quia est malum, & indignum Deo, &c. Si autem quæras: Cur est malum? Responderi bene poteris: quia dicit dissonantiam ad naturam Intellectualem. Si autem quæras: quare dicit dissonantiam ad naturam Intellectualem? jam non est aliquem priorem conceptum adferre ex rationibus nobis notis. Et sicut ex rationibus, nobis notis, nihil est in homine, prius rationalitate, quod habeat rationem differentiam; itemque sicut in ipsa præcise natura Intellectuali, nihil est prius ipsa natura Intellectuali; ita & esse dissonum naturæ Intellectuali, est tale, ut non sit in peccato ex formalitatibus nobis notis, prior alia, quæ possit habere rationem resolutive reliquorum prædicatorum, & rationem differentialis formalitatis. Sed supposita explicatione terminorum; Inductione nonnisi notificari debet. Adeum modum: quo rationalitas in homine supposita notificatione terminorum, nonnisi inductione ostenditur. Qualis est, v.g. in præsentia inductione: Furtum est peccatum, dissonat enim naturæ Intellectuali, accipere tanquam tuum, quod non est tuum. Mendacium item, est peccatum; quia dissonat naturæ Intellectuali, aliter dicere, & aliter sentire. Si ergo inductione ostendit peccata in particulari, esse dissona naturæ Intellectuali, etiam peccatum ut sic, erit dissonum naturæ Intellectuali.

Quodd si quæras explicationem terminorum: Quid sit dissonantia ad naturam Intellectualem? Si eam explicatam velis per terminos non figuratos: nihil aliud dicit quàm indecens aliquid, nec conveniens excellentiæ naturæ Intellectualis. Et sicut non convenit principi actio servilis aut puerilis, hæcque actio dissonat dignitati illius; ita omne peccatum habet disconvenientiam ad naturam Intellectualem. Quodd si prædictam dissonantiam notificatam velis terminis figuratis? quemadmodum dissonantiam in Musica, facit sonus chordæ non contemperatæ, sicut contemperari exigit natura melodiæ; ita & actio tunc est dissona moraliter, cum non ita attemperatur & componitur, prout illam componi & attemperari exigit natura Intellectualis, & sicut stridor qui ferra fabri ferrarii fit, dissonat auribus, hominique in assueto horrorem quendam adfert, multoque majorem si sint delicatæ aures; sic peccatum, delicatissimæ (si corruptelam demas) naturæ Intellectuali, horrorem incutere natum est. Restrungendo autem peccatum ad rationem Theologici peccati: dices illud stare, in dissonantia ad Deum, prout natura Intellectualis est. *His præmissis. Sic*